

[Informační chování studentů 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy \[1\]](#)

Autor:

- [NOVÁK, Michal](#) [2]

Číslo:

- [2019, ročník 28, číslo 2](#) [3]

Rubrika:

- [Průzkumy](#) [4]

Klíčová slova:

- [informační chování](#) [5], [průzkumy](#) [6]

Redakční poznámka: Následující text je výtahem z diplomové práce obhájené v roce 2018 na [Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy](#) [7].

Bibliografický záznam původní práce:

NOVÁK, Michal. *Informační chování studentů lékařských fakult* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-06-30]. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí práce Adéla Jarolímková. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/20.500.11956/102941> [8].

Úvod

V rámci moderního pojetí lékařství se do popředí dostává proud medicíny založené na důkazu (evidence-based medicine). Ta si klade za cíl především zkvalitnění péče o pacienty za použití nejnovějších a ověřených poznatků pro rozhodování v klinických otázkách. Aby takové rozhodování bylo možné, je zapotřebí používat spolehlivé informační zdroje společně s vhodnými strategiemi pro získávání potřebných informací. Na určité nedostatky v tomto ohledu poukazovaly ve svých dizertačních pracích například Adéla Jarolímková¹ a Eva Lesenková². Jisté náznaky lze nalézt i v řadě dalších výzkumů. Většina prostudované literatury však své zkoumání prováděla především na základě kvantitativního dotazníkového šetření. Dokázala tedy identifikovat problém, chyběl však detailní pohled, který by poskytl vodítka k hledání příčiny. Bylo zapotřebí zaujmout jiný přístup – ukázat situaci kvalitativně tak, jak ji vnímají konkrétní osoby, a zmapovat situaci z jejich perspektivy. Nejnázší způsob tedy byl zeptat se přímo jich.

Koncepce výzkumu

Provést vlastní zkoumání v širokém spektru lékařských profesionálů s důrazem na pohled jednotlivce nebylo možné. Bylo zapotřebí výzkum vhodně zúžit. Přispěla k tomu jednoduchá úvaha – pokud existuje problém mezi praktikujícími odborníky, musel zákonitě existovat již v době jejich studia. Podle předpokladu je právě lékařská fakulta místem, odkud by si měl zdravotník odnést potřebný základ schopností a dovedností pro klinickou praxi. Pokud je začátek problému již při samotném

studiu, bylo by vhodné zvážit možnosti jeho kompenzace dříve, než vznikne. Toto brzké řešení by mohlo přinést lepší výsledky a vykazovat nižší spotřebu zdrojů než pokus o plošné zlepšení situace až v průběhu profesních let, kdy na učení se nových dovedností přeci jen není tolik prostoru. V této souvislosti byl definován základní výzkumný problém – jaké je informační chování studentů lékařských fakult? Výzkumný problém byl dále rozvinut do podoby 16 výzkumných otázek. Přístup k těmto otázkám byl poněkud netradiční. Jsou chápány jako dílčí fenomény, jejichž propojením vznikne komplexní pohled. Vzhledem k formulaci ve formě otázek bylo nasnadě vzorku respondentů tyto otázky přímo položit s možností dalšího rozvinutí, upřesnění či doplnění. Jako výzkumná metoda byl tedy zvolen polostrukturovaný rozhovor. Otázky byly z tohoto důvodu úmyslně formulovány co nejobecněji s možným významovým přesahem. Výsledných 16 otázek bylo:

- Co je motivací ke zjišťování nových odborných informací?
- Kde jsou takové (odborné) informace získávány?
- Jaký je konkrétní způsob/postup získání takové (odborné) informace?
- Jaký druh informace je vyhledáván nejčastěji?
- Podle čeho je vybírán zdroj informací?
- Který zdroj je používán nejčastěji?
- Je při získávání informací spoléháno pouze na své schopnosti?
- Jaké jsou bariéry při získávání informací?
- Jak často jsou vyhledávány informace?
- Je na vyhledávání dostatek času?
- Jsou informace ověřovány?
- Podle čeho je posouzeno, zda je informace relevantní?
- Kde je publikována odborná literatura (za předpokladu, že ji publikují)?
- Jsou průběžně sledovány novinky v oboru nebo jsou informace vyhledávány nárazově?
- Jaká je spokojenost s informačními zdroji dostupnými na 3. lékařské fakultě?
- Existují návrhy na zlepšení?

Volba kvalitativní metody s sebou nesla řadu výhod. Pozornost je zaměřena na relativně malý vzorek z výrazně detailnější perspektivy, což umožňuje hlubší porozumění. Získané poznatky jsou spolehlivější a šance na zkreslení interpretací výzkumníka je výrazně nižší. Rovněž důraz na anomálie či nestandardní skutečnosti (případně změny) názorů může přinést výsledky, jejichž dopad je naopak při kvantitativní formě značně minimalizován. Nevýhodou je, že není možné výsledky generalizovat. Lze pouze formulovat nové hypotézy, které vyžadují další ověření.

Realizace výzkumu

Pro potřeby výzkumu, zejména s ohledem na omezení v rozsahu práce a časových možnostech, byla zvolena 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy, kde se krátkých polostrukturovaných rozhovorů zúčastnilo 20 respondentů. Rovnoměrně byli zastoupeni muži i ženy ve věkovém rozmezí 19 až 26 let. Z hlediska oborů byly zahrnuti studenti všeobecného lékařství, všeobecné sestry a fyzioterapie náležících do prvního až pátého ročníku studia s výjimkou ročníku třetího. Mezi respondenty byli i čtyři studenti z kombinované formy studia. Všechny rozhovory proběhly v lednu 2018 během jediného dne ve zkouškovém období v hlavní budově fakulty. Výběr zkouškového období pro konání rozhovorů byl přínosný zejména pro pestřejší složení vzorku, ovšem některé odpovědi byly tímto obdobím značně ovlivněny. Pro záznam byla vybrána kombinace vlastních zápisů pořizovaných v průběhu rozhovorů a nahrávání zvukové stopy na tablet. Dvojí záznam se ukázal být efektivní zejména v případech, kdy jedna z technik selhala. Ctění etického hlediska bylo samozřejmostí. Zahrnuti byli pouze respondenti dobrovolně souhlasící s účastí na výzkumu, nahráváním a zveřejněním anonymizovaných přepisů rozhovorů v diplomové práci. Původní plán byl provádět jeden rozhovor s jedním respondentem, ovšem naskytla se i příležitost skupinových rozhovorů, které bylo využito. Proběhlo pět skupinových rozhovorů s celkem dvanácti studenty. V rámci skupinových rozhovorů byla snaha rozprout diskuzi, která by přinesla dodatečné poznatky. Nevýhodou byly zvýšené nároky na výzkumníka, který musel působit jako moderátor a zařídit prostor pro vyjádření všem účastníkům. Forma vedení rozhovorů, celková strategie a použité techniky byly připraveny na základě konzultací s psychologem a psychoterapeutem PhDr. Martinem Dlabalem, Ph.D.

Analýza dat

Základní metodou analýzy získaných dat bylo srovnání s výzkumnými otázkami. Nejprve byly vlastní poznámky strukturovány do systému přehledových tabulek. Každé výzkumné otázce odpovídala jedna tabulka. Následně byly analyzovány přepisy rozhovorů a v rámci vícečetného čtení byly označeny významné skutečnosti, kategorizovány a doplněny podle výzkumných otázek. Dále byly cíleně hledány odpovědi na výzkumné otázky či upřesnění, ať již byly uvedeny kdekoli v průběhu rozhovorů. Závěrem analýzy bylo nalézání souvislostí, ať již řečených přímo nebo naznačených nepřímo. Skupinové rozhovory vyžadovaly dvojí analýzu – jednak z pohledu každého účastníka zvlášť, jednak z pohledu shody, rozporu či diskuze v rámci skupiny. Celkově byl důraz kladen především na vyčerpávající souhrn poznatků s vyznačením těch zajímavých, překvapivých či opakujících se.

Vzhledem k výraznému významovému překryvu mezi odpověďmi na jednotlivé otázky a následným upřesněním či rozvíjejícím se rozhovorem jsou dále shrnuty výsledky výzkumu s minimálním strukturováním.

Získané výsledky

Někteří studenti měli problém s pochopením, **co je vlastně odborná informace, co je druh informace**; objevil se i náznak neztotožnění se s pojmem „bibliografické“. Tento problém nabývá na významu v souvislosti s proběhlými výzkumy. Naskytá se totiž otázka, zda bylo správně porozuměno zadání dotazníků.

V rámci rozhovorů s některými studenty byla patrná určitá zmatečnost v souvislosti s jejich

informační gramotností. Bylo zřejmé, že byli proškoleni ve vyhledávání v odborných zdrojích, nicméně nenabývali plného uvědomění nebo motivace, proč a jak je užitečné takové zdroje efektivně využívat.

Překvapivým zjištěním byl **náznak určité sebestřednosti, kdy dominantním faktorem byl vlastní úspěch anebo vlastní zájem**. Podstatnými faktory byly zejména vlastní uplatnění na trhu práce, finanční ohodnocení či uznání. I když mezi respondenty byli studenti vyšších ročníků, u kterých lze předpokládat absolvování odborné praxe, nebyl ani jednou zmíněn zájem o zkvalitnění péče o pacienta (pouze jeden respondent naznačil využití v rámci vědecké činnosti). Dalším faktorem ovlivňujícím motivaci je vlastní zábava při objevování nového. Zajímavým poznatkem je, že motivaci poskytuje samotná výuka jak v pozitivním, tak negativním ohledu (například zajímavým pojetím výuky, nedostatečně vysvětlenými skutečnostmi nebo „bazírováním“ vyučujících na detailu). Není překvapením, že zkuškové období a potřeba splnění atestací je velmi silným motivačním faktorem. V některých případech se ukázala i určitá nevole zabývat se informačními zdroji, které nenaplnují současnou informační potřebu. Důležitým faktorem může být i typ studia, kdy respondenti v rámci kombinovaného programu naznačili nezbytnost samostudia.

Z pohledu využívaných informačních zdrojů byly **velmi frekventovaně zmiňovány knihy**. Studenti je vesměs dělili do **tří kategorií - na učebnice, skripta a odborné knihy**, kdy skripta mají sloužit pro studium a učebnice pro názornou demonstraci fenoménu. Studenti zjevně kladou velký důraz na praktické pochopení poznatků, ať už se jedná o spolupráci s někým, kdo poznatek názorně demonstruje (popř. vysvětlí), nebo o obrázky či videa s praktickou ukázkou. Z internetových zdrojů jsou zmiňovány především Google a [WikiSkripta](#) [9] (pro svou rychlou a jednoduchou dostupnost). Z bibliografických databází byl uváděn především [PubMed](#) [10] (v konkrétním případě byl zmíněn dokonce jako odborný zdroj zaštiťující všechny ostatní), dále také vyhledávač [Google Scholar](#) [11] a v jednom případě i discovery systém Univerzity Karlovy ([UKAŽ](#) [12]). V této souvislosti byly též zmiňovány časopisy (elektronické i fyzické), články a studie bez konkrétní specifikace metody přístupu. Překvapivé je získávání informací ze sociálních sítí. Byly zmíněny i knihovny, ovšem pouze v souvislosti s půjčováním knížek. Mezi využívanými knihovnami figurovaly knihovna 3. lékařské fakulty, knihovna 1. lékařské fakulty a Národní knihovna (překvapivá byla pravděpodobná neznalost Národní lékařské knihovny, která nebyla zmíněna ani v jednom případě). Mezi dotázanými se vyskytl i případ nevyužívání služeb knihovny ani dostupných elektronických zdrojů fakulty. Naopak často byly jako zdroj uváděny materiály z výuky či získané poznatky.

Hlavními faktory ovlivňujícími výběr informačního zdroje se ukázaly být důvěryhodnost, subjektivní pocit po prozkoumání zdroje (například zda se zdroj jeví odborně, jak je čtivý nebo jestli neobsahuje něco, co se „nezdá“) a **doporučení**, ať už od kolegů, pedagogů či jiných profesionálů. V některých případech je naznačena obava až frustrace z neobdobnosti informací v některých zdrojích. Někteří poukázali na vliv vlastních preferencí (například kdy preferují fyzické knihy, časopisy nebo konkrétní stránky). Zajímavým faktorem je též vlastní předchozí zkušenost (pokud se zdroj osvědčil, rád se k němu vrací) či jazykové hledisko. Vliv má také autor dokumentu. Diskutabilní je pohled, kdy je použit zdroj na základě faktu, že v něm lze najít hledanou informaci, a otázka důvěryhodnosti je méně podstatná. Patrná je také snaha o co nejrychlejší získání informace za vynaložení co nejmenšího úsilí (lze tak usoudit například z preference rychlých a ucelených zdrojů). Pozornost si zaslouží také přístup, kdy je využíváno náhledu knih v Googlu a nedostupné stránky jsou doplněny výpůjčkou totožného fyzického nosiče. Někteří respondenti uvedli, že zamýšlené použití informace (například získání přehledu, použití pro vlastní školní práci, studijní příprava) má významný vliv na volbu konkrétního zdroje. Zároveň je naznačeno povědomí o tom, že existuje značné množství informačních zdrojů, a kdyby byla potřeba, je možné je využít, nicméně (v některých případech) je naznačena určitá tendence řešení pouze akutních záležitostí.

Často byla zmíněna **důvěryhodnost a relevance zdroje**. Prakticky všichni dotázaní projevíli zájem či snahu si informace ověřovat, ovšem existovaly výjimky ve zdrojích, kterým je důvěřováno a jejichž ověření není třeba. Mezi takovými důvěryhodnými zdroji byly například knihy, zdroje pod záštitou určitého autora (kde hrála roli i jeho příslušnost ke konkrétní fakultě), studijní materiály a poznatky, články a zdroje na základě doporučení (ať už kolegy, profesionály nebo například reputací dané internetové stránky). Sporný přístup se ukázal v pojetí WikiSkript (někteří jim věří, jiní ne). Naopak negativně je hodnocena Wikipedie, která je většinou dotázaných považována za nedůvěryhodnou (nicméně i zde jí někteří studenti věří na základě označení článku jako ověřeného). Samotné

ověřování informací probíhá především na základě srovnání poznatků z více zdrojů (kde lze usuzovat na určitou preferenci kvantity nad kvalitou či vlastní nedostatky v identifikaci odborné informace). Ty jsou většinou srovnávány vůči tomu, který subjektivně nevyžaduje další ověření, nebo vůči poznatkům získaných jiným studentem. U posuzování relevance byly patrné také náznaky využívání vlastního kritického myšlení („zdravý selský rozum“) či subjektivního posuzování obsahu. Někteří uvedli zkoumání citací a referencí. V rámci důvěryhodných knih se ukázal jako významný faktor autor či rok vydání související s aktuálností informací. Padl i názor opačný k předchozím zjištěním, že knihy je třeba vždy ověřit internetovým vyhledáváním, protože na internetu jsou aktuálnější informace. Někteří studenti projevili uvědomění, že na některých webech nemusí být informace korektní. S lehkou nadsázkou byl zmíněn i postup zpětného hodnocení informace (a potažmo zdroje) na základě úspěchu u zkoušky za jejího využití. Šokujícím poznatkem je jedna odpověď, kdy někdy „nezbývá než zdroji věřit“ (je zde možný náznak rezignace pro další vyhledávání).

Z pohledu konkrétního postupu **při vyhledávání informací respondenti nejčastěji doplňují knihu o poznatky z internetu** (či naopak internet knihou – podle osobních preferencí). Zdroj první volby má spíše funkci nasměrování studenta a poskytuje základní poznatky umožňující pochopení hledaného fenoménu a další vyhledávání. Na základě tohoto pohledu je pochopitelné, proč vyhledávají především rychlé, shrnující a snadno přístupné zdroje. Jako problém se jeví určité informační zahlcení, kdy takto získané informace jsou z jejich pohledu dostačující (a mnohdy žádané) a informace dohledaná například z odborných databází je chápána jako aktualita či „něco extra“, čím obohacují svou (například seminární) práci. Taktéž je **naznačena preference ucelených zdrojů shrnujících vše o vyhledávané informaci**, kdy někteří respondenti uvedli jako zdůvodnění obavu o správnost pochopení kontextu z poznatků poskládaných z více zdrojů (paradoxem je, že někteří naopak takovéto skládání preferují), i proto jsou preferovány zejména učebnice.

Otázka samostatnosti poukázala na různorodost studentů, kdy **někteří spoluprací a konzultace s kolegy či profesionály považují za nutnost; velká část dotázaných naopak spoléhá především na vlastní schopnosti** (někteří spolupracují jen, když je to třeba, například před zkouškou). Zajímavé je, že tato různorodost je zastoupena i u studentů kombinovaného studia. Vyjádřen byl i názor, kdy konzultace s vyučujícími je využívána až jako poslední volba (a v jednom případě zdůvodněna tím, že je nechtějí „otravovat“). Byla **naznačena existence neformálních sítí mezi studenty**, kdy například vzájemně spolupracují v rámci facebookové skupiny a navzájem si doplňují nebo opravují práce a sdílejí poznatky. Také byla naznačena existence sofistikovanější neformální sítě, která studentovi poskytne přístup k materiálům postačujícím pro hladké absolvování studia.

Z bariér ovlivňujících získávání informací byly nejčastěji zmíněny nedostatky informací a zdrojů, které jsou vyhledávány, ať už se jedná o jejich odbornost, kvantitu (zde byly zastoupeny oba názory, že je informací málo, ale i že jich je moc), zaměření na detail či dostupnost. Z těchto zjištění lze usuzovat na určité **nedostatky ve vlastních vyhledávacích strategiích**. Zmatečné a rozporuplné názory se týkají i aktuálního vědeckého poznání, kdy se vyskytly i dva extrémy, kdy někteří mají pocit, že hledaným fenoménem se nikdo nezabýval, a jiný respondent má pocit, že vše již bylo objeveno. Zajímavá byla několikrát zmíněná skutečnost nedostatečného množství knih v místní knihovně (a nutnost navštívení knihoven jiných fakult) či zastaralost dostupných knih. Tato skutečnost však nabývá na významu v souvislosti s tím, že knihy byly zmiňovány jako nejčastěji využívané médium, a v souvislosti s poznámkou o **negativních pocitech, když si má respondent půjčit knihu z jiné knihovny (a nabývá dojmu, že ji bere místním uživatelům)**. Ve vztahu k bibliografickým databázím byly zmíněny problémy s přístupností plného textu, kde může hrát roli i faktor nedostatečného obeznámení s fungováním vzdáleného přístupu (někteří například poukázali na fakt, že zdroje jsou placené a nemají možnost se k nim dostat). Bylo poukázáno i na problém s vyhledáváním publikací, kdy je místo knihovního katalogu spoléháno na jiné zdroje (například Google) a někteří studenti si knihy sami pořizují (a následně nastává problém, kdy si respondent stěžuje, že knihy jsou drahé). Objevily se i náznaky toho, že si **studenti uvědomovali existenci problému v souvislosti s informacemi a informačními zdroji, ale nedokázali přesně specifikovat, v čem spočívá**.

V souvislosti s časovým hlediskem bylo u většiny respondentů zaznamenáno vyhledávání informací na denní bázi (v tomto směru je však patrný vliv zkouškového období). Odpovědi na otázku, zda je na vyhledávání dost času, se však různí a odpovědi „ano“ a „ne“ jsou zastoupeny téměř

rovnoměrně. Pokud se však vezme v potaz situace mimo zkouškové období, převládá odpověď „ano“. Kvantitativní zjištění však není předmětem výzkumu a je podstatné, že u respondentů existují oba pohledy na vnímání dostatku času. Pozoruhodným zjištěním je **fenomén odkládání vyhledávání informací především na období studijního volna, kdy bude více času** (zde se dá pouze spekulovat, zda jde o studijní vytížení, rysy osobnosti či nedostatečnou motivaci). V této souvislosti byly naznačeny i problémy s prokrastinací, špatnou organizací času či vlastní tendencí dělat vše na poslední chvíli.

Ze **zdrojů pro sledování novinek v oboru** se nejčastěji vyskytly zmínky o **sociálních sítích, webech organizací či internetových portálech**. Ze sociálních sítí je oblíben Facebook a Instagram, kde jsou sledovány především aktuality od významných organizací a osobností nebo medicínsky zaměřené skupiny. Podstatné byly i časopisy (jak v elektronické, tak ve fyzické podobě); na druhou stranu studenti neměli o oborových časopisech přehled či uvedli problém s přístupem k aktuálnímu číslu. V tomto ohledu nastínili určitou výhodu studenti kombinovaného studia, kteří k takovým časopisům mají přístup, například v práci. Někteří studenti prvních ročníků uvedli, že získávají v hojném množství materiály, odkazy a doporučení od vyučujících (například formou e-mailové korespondence), popř. bylo naznačeno, že po předchozí domluvě je možné získat fyzický výtisk článku od pedagoga. Někteří uvedli účast na přednáškách (nad rámec výuky), kde byly prakticky představeny některé nové postupy a metody. Ohledně sledování novinek je patrná **preferance méně odborných a více populárních textů**. Několik studentů nesleduje novinky vůbec a jeden uvedl, že záleží na tom, zda je na to čas (kterého se nedostává kvůli studijním povinnostem), popř. že šíře oboru je pro sledování novinek zkrátka příliš velká.

Většina dotázaných uvedla, že odbornou literaturu nepublikuje (což vzhledem k ročníkovému složení vzorku není překvapivé). Z vlastní odborné tvůrčí činnosti jsou zmíněny příspěvky na WikiSkripta, příspěvky na populární zdravotnické portály či vytvoření vlastní mobilní aplikace. Otázka chápání, co je odbornou informací, se projevuje i zde a je značně diskutabilní. Naskýtá se i otázka ohledně povědomí o způsobu odborné publikační činnosti.

Přes vše zmíněné je **většina dotázaných se stavem informačních zdrojů na fakultě spokojena (či má drobné výhrady) a zbytek dotázaných nedokáže situaci posoudit**. Výhrady se týkaly zejména množství knih v místní knihovně (někteří podotkli, že knihy jsou často nedostupné, což poskytuje nízký komfort pro studium; naopak se vyskytl obhajující názor, že výpůjční lhůta je omezená a knihy se dají zarezervovat) a nutnosti se obrátit na knihovnu jiné fakulty (což se jeví jako nepohodlné). V tomto kontextu je patrný určitý **náznak vnímání knihovny pouze jako místa, kde se dá vypůjčit kniha**. Mezi výtkami v některých případech figurovala i **výuka**; lze tedy nabýt dojmu, že studenti ji chápou **jako podstatný zdroj informací** poskytující základ pro subjektivní kritické hodnocení dalších zdrojů. Někteří studenti také vnímají odborné články jako příliš složité, čímž lze zdůvodnit například oblibu shrnujících článků na WikiSkriptech.

Byla uvedena skutečnost, že informační zdroje (například skripta) mohou plnohodnotně nahradit některé přednášky a není tedy zapotřebí se jich účastnit. Vyzdviženy byly též neformální sítě mezi studenty, jejichž prostřednictvím jsou sdílěny informace, zdroje a probíhá významná kooperace mezi studenty; i když takové sítě mají určité nedostatky, jsou pohodlné a zaručují téměř jistotu hladkého průběhu studia. Zajímavý byl návrh, aby takový zdroj, ve kterém jsou předpřipraveny veškeré informace, znalosti a učivo pro celé studium, byl oficiální. Podobně zajímavý byl podnět pro vytvoření shrnujícího seznamu zdrojů, kam by se studenti měli obrátit, pokud hledají odborné informace.

Z nepřímých zjištění je mezi respondenty patrná určitá **rezerva ve znalostech o medicíně založené na důkazu**. Pro mnoho z dotázaných je nejspíše problém v představě, jakým způsobem mohou být poznatky získané na základě vyhledávání aplikovány do praxe a s jakým dopadem. Naskýtá se i opačná otázka, zda si uvědomují, jaký by mohl být efekt nesprávné léčby, které by se dalo předejít pouhým vyhledáním ověřené informace. Dále existují určité náznaky trendu **soustředit se na skutečnosti, které vyučující chtějí slyšet**. Tato skutečnost by si určitě zasloužila hlubší zkoumání vzhledem k možným dopadům v následné klinické praxi.

Žádný z respondentů nezmínil v žádné souvislosti knihovníka. Naskýtá se otázka, zda nemůže být knihovník vnímán pouze jako obsluha knihovny a ten, kdo provede výpůjčku. Pokud ano, je možné, že rozšíření povědomí o skutečnosti, že se zároveň jedná o informačního specialistu

schopného poradit či nasměrovat, by mohlo napomoci zlepšení současné situace.

Závěr

V rámci výzkumu se mohla vyskytnout určitá forma vzájemného nepochopení týkající se pojmu „článek“. Při analýze dat k němu bylo přistupováno jako k odbornému dokumentu. Je však možné, že respondenti takto označovali i dokumenty v rámci Wikipedie, WikiSkript či dalších webových stránek a portálů. Tohoto dojmu bylo nabyto až po finalizaci celé práce.

Celkově lze výzkum považovat za velmi komplexní sondu do perspektivy studentů 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Na jejím základě je možné postavit řadu hypotéz pro další výzkumy. Vzhledem k problému některých studentů definovat konkrétní bariéry bude tento fenomén dominantním bodem v navazujícím výzkumu v rámci dizertační práce, která se bude věnovat i ostatním lékařským fakultám v České republice.

- 1. JAROLÍMKOVÁ, Adéla. *Teorie a praxe informačního chování lékařských profesionálů*. Praha, 2008. Dizertační práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí práce Richard Papík. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/20.500.11956/19237> [13]
- 2. LESENKOVÁ, Eva. *Informační chování lékařských povolání ve vztahu k moderním knihovnicko-informačním službám ve zdravotnictví*. Praha, 2010. Dizertační práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí práce Milan Špála. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/20.500.11956/26029>

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/informacni-chovani-studentu-3-lekarske-fakulty>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2/informacni-chovani-studentu-3-lekarske-fakulty>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/novak-michal>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2019-rocnik-28-cislo-2>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/pruzkumy>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/informacni-chovani>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/pruzkumy>
- [7] <https://uisk.ff.cuni.cz/>
- [8] <http://hdl.handle.net/20.500.11956/102941>
- [9] <https://www.wikiskripta.eu/>
- [10] <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>
- [11] <https://scholar.google.com/>
- [12] <https://ukaz.cuni.cz/>
- [13] <http://hdl.handle.net/20.500.11956/19237>